

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ವಿಕಲಚೀತನರ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬಲೀಕರಣ ಇಲಾಖೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು.

ವಿಕಲಚೀತನರ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬಲೀಕರಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ,
ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಛೇರಿ, ನೆಲಮಹಡಿ, ಪೋಡಿಯಂ ಬ್ಲಾಕ್, ವಿಶೇಷಭರಯ್ಯ ಗೌಡರ, ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಏಡಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು-560001. dirdwdscka@gmail.com/dir-dwdsc-ka@nic.in
ದೂ.ಸಂ.080-22860907 ಫೋನ್:080-22868347

ವಿಕಲಚೇತನರ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬಲೀಕರಣ ಇಲಾಖೆ

ವಿಕಲಚೇತನರಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

(ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ)
ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು

ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕರ್ಯೋರಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು

ಶಾಖಾದಿಕಾರಿಗಳು/ಅಧೀಕ್ಷಕರು

ಕರ್ಯೋರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು

ಚೆಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ

ಚೆಲ್ಲಾ ಅಂಗವಿಕಲರ ಕಲ್ಯಾಣಾದಿಕಾರಿಗಳು

ಕರ್ಯೋರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ

ಎಂ.ಆರ್.ಡಬ್ಲೂಎಸ್

ಯು.ಆರ್.ಡಬ್ಲೂಎಸ್

ವಿ.ಆರ್.ಡಬ್ಲೂಎಸ್

ಗೌರವಧನ ಆಧಾರ

2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 13,24,205 ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿಕಲಚೇತನರಿದ್ದಾರೆ.

ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರುವ ವಿಕಲಚೇತನರು ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಅಂಗವಿಕಲರು	ವಿಕಲಚೇತನರ ಸಂಖ್ಯೆ
1	ಅಂಥರು	2,64,170
2	ಶ್ರವಣದೋಷವುಳ್ಳವರು	2,35,691
3	ವಾಕ್ ದೋಷವುಳ್ಳವರು	90,741
4	ದೃಹಿಕ ಅಂಗವಿಕಲರು	2,71,982
5	ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ರಯರು	93,974
6	ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥರು	20,913
7	ಇತರರು	2,46,721
8	ಬಹುವಿಧ ಅಂಗವಿಕಲರು	1,00,013
ಒಟ್ಟು		13,24,205

ಎವಿಧ ರೀತಿಯ ಅಂಗವಿಕಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗುವ ಯೋಜನೆಗಳ ಲಾಭ ಪಡೆದು ಸಾಧ್ಯವಾದಪ್ಪು ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬಲೀಕರಣ ಇಲಾಖೆಯ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ 2016ರ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಳಕಂಡ 21 ಬಗೆಯ ಅಂಗವಿಕಲತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ದೃಷ್ಟಿಕ ಅಂಗವಿಕಲತೆ	8. ಮಂದದೃಷ್ಟಿ	15. ಮಲ್ಲಪಲ್ ಸ್ಟರೋಸಿಸ್
2. ಕುಪ್ಪರೋಗ ನಿವಾರಿತರು	9. ಶ್ರವಣದೋಷ	16. ಹಿಮೋಫಿಲಿಯಾ
3. ಸೆರೆಬ್ರಲ್ ಪಾಲ್ಸಿ	10. ಮಾತು ಮತ್ತು ಭಾಸೆಯ ವಿಕಲತೆ	17. ಥಲಸ್ಸೇಮಿಯಾ
4. ಕುಬ್ಜತೆ	11. ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ	18. ಸಿಕಲ್ ಸೆಲ್ ಎನಿಮಿಯಾ
5. ಮಸ್ಕೂಲಾರ್ ಡಿಸ್ಕೋಫಿ	12. ಭೋದಿಧಿಕ ವಿಕಲತೆ	19. ಕ್ರೊನಿಕಲ್ ನ್ಯಾರೋಲಾಜಿಕಲ್ ಕಂಡೀಷನ್
6. ಆಸಿದ್ದ ದಾಳಿಗೊಳಗಾದವರು	13. ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ ಕಲಿಕಾ ನ್ಯಾನತೆ	20. ಪಾಕೆನ್ಸಾಸನ್ಸ್ ಕಾಯಿಲೆ
7. ಅಂಥಿತ್ವ	14. ಆಟಿಸಂ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಂ ಡಿಸಾಡ್ಸರ್	21. ಒಹುವಿಧ ಅಂಗವಿಕಲತೆ

ಸರ್ಕಾರದ ವತ್ತಿಯಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗಳು:

ಅ) ಕಿವೆಡು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗಳು:

ಶ್ರೀಮಂದೋಷವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ 1 ರಿಂದ 10 ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬಲೀಕರಣ ಇಲಾಖೆಯ ವತ್ತಿಯಂದ ಮೈಸೂರು, ಗುಲ್ಬಾಗಾ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ (04) ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಉಟ, ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಆ) ದೃಷ್ಟಿದೋಷವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗಳು:

ದೃಷ್ಟಿದೋಷವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ 1 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬಲೀಕರಣ ಇಲಾಖೆಯ ವತ್ತಿಯಂದ ಗುಲ್ಬಾಗಾ, ಮೈಸೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ (04) ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಉಟ, ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

1982 ಅನುದಾನ ಸಂಹಿತೆಯ ಶಾಲೆಗಳು

- 1982 ರಾಜ್ಯ ಅನುದಾನ ಸಂಹಿತೆಯಡಿ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ 34 ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆ/ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ರ ಮೂಲಕ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅಂಗವಿಕಲ ಮಕ್ಕಳ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವಿಶೇಷ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯೋಜನೆ

- ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಧನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಶ್ರವಣದೋಷವುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ದೃಷ್ಟಿದೋಷವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಮನುವಿಗೆ ಮಾಹೆಯಾನ ವಸತಿಯುತ ಮನುವಿಗೆ ರೂ.6200/- ರಂತೆ ಹಾಗೂ ವಸತಿ ರಹಿತ ಮನುವಿಗೆ ಮಾಹೆಯಾನ ರೂ. 5200/- ರಂತೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಸತಿಯುತ ಪ್ರತಿ ಮನುವಿಗೆ ಮಾಹೆಯಾನ ರೂ.6800/- ವಸತಿರಹಿತ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೂ.6000/-ಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ವಷದಲ್ಲಿ 10 ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಈ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಶೀಕ್ಷಕರ ಗೌರವಧನ, ಮಕ್ಕಳ ಆಹಾರ ವೆಚ್ಚ, ಕಟ್ಟಡದ ಬಾಡಿಗೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ, ಸಮವಸ್ತು, ವ್ಯಾದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಸಾದಿಲ್ಲಾರು ವೆಚ್ಚಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟು 141 ಇಂತಹ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ

ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥ, ಸೆರಬುಲ್ ಪಾಲ್, ಆಟಿಸಂ ಮಕ್ಕಳ ಹಗಲು
ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮ ಕೇಂದ್ರಗಳು

- 3 ವಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ವಯೋಮಾನದ ಮಾನಸಿಕ
ಅಸ್ವಸ್ಥ, ಸೆರಬುಲ್ ಪಾಲ್, ಆಟಿಸಂ ಹಾಗೂ ತೀವ್ರತರನಾದ
ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯರ ಪಾಲನೆಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ 02 ಹಗಲು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು
ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಕಲಚೀತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ
**ಶ್ರೀ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ಓದುತ್ತಿರುವ ಅರ್ಹ ವಿಕಲಚೀತನರಿಗೆ
 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.**

ಕ್ರ. ಸಂ	ತರಗತಿ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ
1	1 ರಿಂದ 5ನೇ ತರಗತಿ (ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ 200*10)	2000
2	6 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿ (ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ 400*10)	4000
3	ಪಿ.ಯು.ಸಿ (ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ 600*10)	6000
4	ಬಿ.ಎ/ಬಿ.ಎಸ್ಸೀ/ಬಿ.ಕಾಂ, ಇತರೆ ಪದವೀಧರರು ಹಾಗೂ ಟಿ.ಸಿ.ಹೆಚ್/ತತ್ವಮಾನ (ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ 800*10)	8000
5	ಬಿ.ಇ.ಬಿ.ಟೆಕ್, ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್, ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ/ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಇನ್ ಮೌಖಿಕ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇನ್ ಪಾರ್ಕ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್. (ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ 500*10)	5000/-
6	ಎಂ.ಎ, ಎಂ.ಎಸ್ಸೀ, ಎಂ.ಕಾಂ. ಎಲ್.ಎಲ್.ಎಂ ಹಾಗೂ ತತ್ವಮಾನ (ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ 600*10)	6000/-

ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಅಂಗವಿಕಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಾಹ ಬಹುಮಾನ ಯೋಜನೆ:

- ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 60 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ವಿಕಲಚೇತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಾಹಧನ ನೀಡಿ ಅವರನ್ನು ಮೌಲ್ಯಾಹಿಸಿ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೈತ್ರಾಹಿದಿನದ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ

ಕ್ರ. ಸಂ	ತರಗತಿ	ಮೈತ್ರಾಹಿದಿನ (ವಾರ್ಷಿಕ)
1	ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ	3000
2	ಪದವಿ ಮೂರ್ವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ	5000
3	ಪದವಿ/ ಟಿ.ಸಿ.ಹೆಚ್	8000
4	ಬಿ.ಇಡಿ/ಸ್ಕೂಲ್‌ಕೋರ್ಟುರ ಪದವಿ/ಎಂ.ಎ/ಎಂ.ಕಾಂ/ಎಂ.ಎಸ್‌ಎ ಹಾಗೂ ಪದವಿ ನಂತರ 2 ವರ್ಷಗಳ ಕೋಸಾರ್‌ಗೆ	10000
5	ಕೃಷ್ಣ ಪದವಿ/ ಇಂಜಿನೀಯರಿಂಗ್/ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ/ 12000/ ಎಂ.ಇಡಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದವಿ	—

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಎ ಹಾಗೂ ನಂತರದ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಟಾಕಿಂಗ್ ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್ ವಿಶರಣೆ:

- 1 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರಿಗೆ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರ್ಯಕ್ಷಮವನ್ನು ಬೈಲ್ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ವರ್ತಿಯಿಂದ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಕಲಚೇತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯತ್ವಾರ್ಹಿಸಲು ಟಾಕಿಂಗ್ ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2014–15ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಪೂರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಸಾಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಯಾವುದೇ ಆದಾಯಮಿತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದೆಯುವ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಶುಲ್ಕ

ಮರುಪಾವತಿ

- ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ನಂತರ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ, ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಶಾಂತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಕಲಚೇತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಕಾರವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಪರೀಕ್ಷೆ ಶುಲ್ಕ, ಬೋಧನಾ ಶುಲ್ಕ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಶುಲ್ಕ, ಕ್ರೀಡಾ ಶುಲ್ಕ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸುವ ಯೋಜನೆಯ ದಿನಾಂಕ: 03-09-2013ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ವಿಕಲಚೇತನರು ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅಜ್ಞ ಸಲ್ಲಿಸುವ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 5 ವರ್ಷ ಕಾಲಾಂಶಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳು

- ಅಂಗವಿಕಲರ ದ್ಯುನಂದಿನ ಚೆಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಚಕ್ರಾಹನಗಳು, ಶ್ರವಣ ಸಾಧನಗಳು, ಕೃತಕ ಅಂಗಾಂಗಗಳು, ಬ್ರ್ಯಾಲ್ ಗಡಿಯಾರಗಳು, ದೃಷ್ಟಿದೋಷವುಳ್ಳವರು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬಿಳಿಕೋಲು, ಶ್ರವಣ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ರೂ.15,000ಗಳ ಮಿಶ್ರಿಯೊಳಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುವದು.

ಶ್ರೀವ್ರತರನಾದ ದೃಹಿಕ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಯಂತ್ರಬಳಿತ
ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನ ನೀಡುವುದು.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 20 ರಿಂದ 60ರ ವಯೋಮಾನದ ಶ್ರೀವ್ರತ ತರನಾದ
ದೃಹಿಕ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ
ಅವರುಗಳು ಉದ್ಯೋಗ ನಿರ್ವಹಿಸುವ/ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ
ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ
ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಚಲನವಲನಕ್ಕೆ
ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಯಂತ್ರಬಳಿತ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನ ನೀಡುವ
ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮೇಸಲಾತಿ

2016ರ ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮೇಸಲಾತಿ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶವಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹಾಗೂ ನಿಗಮ ಮಂಡಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನೇರ ನೇಮಕಾತಿ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಲಚೇತನರು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ 'ಎ' ಮತ್ತು 'ಬಿ' ವ್ಯಂದದ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.4ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ 'ಸಿ' ಮತ್ತು 'ಡಿ' ವ್ಯಂದದ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.5ರಷ್ಟು ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಸಮತಳ ಮೇಸಲಾತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಧಾರ್ ಚೇತನ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿವರ	ತರಬೇತಿ ಸ್ಥಳ	ತರಬೇತಿ ಅವಧಿ	ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿರುವ ಮಾಸಿಕ ಭತ್ಯ
1	ಇ.ಎ.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆ (ಪೂರ್ವಭಾವಿ /ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ)	ನವದೆಹಲಿ	7-9 ತಿಂಗಳು	ರೂ.8000/-
2	ಇ.ಎ.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆ (ಪೂರ್ವಭಾವಿ /ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ)	ಹೈದಾರಾಬಾದ್	7-9 ತಿಂಗಳು	ರೂ.6000/-
3	ಇ.ಎ.ಎಸ್. /ಕೆ.ಎ.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆ (ಪೂರ್ವಭಾವಿ /ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ)	ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವವರಿಗೆ	7 ತಿಂಗಳು	ರೂ.4000/-
4	ಇ.ಎ.ಎಸ್. /ಕೆ.ಎ.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆ (ಪೂರ್ವಭಾವಿ /ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ)	ಬೆಂಗಳೂರು (ಸ್ಥಾಯಿ) ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸ್ಥಳಗಳು	7 ತಿಂಗಳು	ರೂ.2000/-
5	ಬ್ಯಂಕ್/ಎಲ್.ಐ.ಸಿ./ಕೆ.ಎಂ.ಎಸ್. ಸಿ./ ಇತರೆ ಸ್ವಧಾರ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ	ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವವರಿಗೆ	3 ತಿಂಗಳು	ರೂ.4000/-
6	ಬ್ಯಂಕ್/ಎಲ್.ಐ.ಸಿ./ಕೆ.ಎಂ.ಎಸ್. ಸಿ./ ಇತರೆ ಸ್ವಧಾರ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ	ಬೆಂಗಳೂರು (ಸ್ಥಾಯಿ) ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸ್ಥಳಗಳು	3 ತಿಂಗಳು	ರೂ.2000/-

ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯ

- ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ಹಾಗೂ ನಂತರ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ವಿಕಲಚೀತನರಿಗೆ ಮಾಸಿಕ ರೂ.1000/-ಗಳ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- 25 ರಿಂದ 45 ವರ್ಷ ವಯೋಮಿತಿಯೊಳಗಿರಬೇಕು, ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು
- ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಯಾವುದೇ ಆದಾಯ ಮಿತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅಂದರೆ, ಮಾಸಿಕ ಮೋಷಣಾ ಭತ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಅಹ್ವಾರಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತವಾಗಿ 2 ವರ್ಷಗೆಳು ಕಳೆದಿರಬೇಕು.

ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ ವಿಕಲಚೇತನ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ವಸತಿ ನಿಲಯ

ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿಕಲಚೇತನ ಯುವತೆಯರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯತಾಂತ್ರಿಕ ನೀಡಲು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ 23 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 25 ಮಹಿಳಾ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವಸತಿನಿಲಯದಲ್ಲಿ 50 ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ ವಿಕಲಚೇತನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿದಾರರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಸತಿನಿಲಯವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನ.ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ಉಲ್ಲಿದಂತೆ ರಾಮನಗರ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ, ದಾವಣಗೆರೆ, ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಂಗವಿಕಲ ಸೌಕರರ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿದಾರರ (ಪುರುಷ & ಮಹಿಳೆಯರ) ವಸತಿ ನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

- ❖ ಅಂಗವಿಕಲ ಯುವತೀಯರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಹೈತಾಹ ನೀಡಲು ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥಿ ಅಂಗವಿಕಲ ಪುರುಷರು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆಯ ವರ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❖ ಪುರುಷರ ವಸತಿ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ 50 ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ವಸತಿ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ 50 ಮಂದಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.
- ❖ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥಿ/ತರಬೇತಿದಾರರು ವೇತನದ ಶೇಕಡ 5ರಷ್ಟನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಉಣಿದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸಿಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಭರಿಸಬೇಕಿರುತ್ತದೆ.

ಅಂಗವಿಕಲರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮನವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯೋಜನೆ

- ❖ ಈ ಯೋಜನೆಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ವಿಕಲಚೀತನರಿಗೆ ವಿಕಲಚೀತನರ ಮೂಲಕವೇ ಅವರು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಮೈನವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯೋಜನೆಗಳ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
- ❖ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮನವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆರನ್ನು ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಗರ ಮನವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆರನ್ನು ಮಾಸಿಕ ರೂ.6000/-ಗಳ ಗೌರವಧನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ❖ ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ವಾರ್ಷಿಕ್ಯಲೀನ ಸ್ಥಳೀಯ ವಿಕಲಚೀತನ ಪಡವೀಧರ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿವೇದೊದ್ದೇಶ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆರನ್ನಾಗಿ ಮಾಹೀಯಾನ ರೂ.12000/-ಗಳ ಗೌರೀವಧನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಃಸಾಧನೆ:

- ❖ ಅಂಗವಿಕಲರು ಇತರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವಂತೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ** ಕ್ರೀಡಾ ಸ್ವಧ್ರೇಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕ್ರೀಡಾ ಪಟುಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಟ **ರೂ.50,000/-** ಗಳವರೆಗೆ ಧನ ಸಹಾಯ ನೀಡುವುದು.
- ❖ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಅಂಗವಿಕಲತೆಯಿರುವ ಕ್ರೀಡಾ ಪಟುಗಳಿಗೆ ಅವರ ಕ್ರೀಡಾ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು.

ಪ್ರತಿಭೆ

ಅಂಗವಿಕಲರ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ
ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮೊಂದಾಯಿತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವಯಂ
ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಂಗವಿಕಲ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು
ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ‘ಪ್ರತಿಭೆ’
ಯೋಜನೆಯಡಿ ಗರಿಷ್ಟ ಮೊತ್ತ ರೂ.10,000/-
ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿಕಲಚೀತನರು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ
ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ತಲಾ ರೂ.2000/-
ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಆಧಾರ ಯೋಜನೆ

ಅಂಗವಿಕಲರಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಧಾರ ಯೋಜನೆಯು ಜಾರಿಯಲ್ಪಿಡೆ. ಆಧಾರ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆಯ ಫಣಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ರೂ.1.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇ.50ರಷ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಶೇ.50ರಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಧನ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂಗವಿಕಲತೆ ನಿರ್ವಾರಣಾ ವ್ಯಾಧ್ಯಕೀಯ ಪರಿಹಾರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ

- ಅಂಗವೈಕಲ್ಯತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಅಥವಾ ನಿವಾರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ವಿಕಲಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ/ ಚಿಪರ್ಡಿ/ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆ/ ಬೆಡ್‌ಚಾರ್ಜ್‌ಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲು ಗರಿಷ್ಟ ರೂ.1.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾದ ನಂತರ ವೈದ್ಯರ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ತಿ, ಸುಸಜ್ಜಿತ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿ ಮುಖಾಂತರ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅರ್ಜಿದಾರರ ಕುಟುಂಬದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರಮಾನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದವರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ರೂ.25,000/- ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದವರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ರೂ.50,000/- ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿಕಲಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ವಿವಾಹವಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ

ವಿಕಲಚೇತನ ಯುವಕ/ಯುವತಿಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಯುವಕ/ ಯುವತಿಯರಿಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಸಿಕ ಆದಾಯ ದೊರಕಿಸಲು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ರೂ.50,000/- ಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತ ತೇವಣೆ ಇಡಲಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಬಡ್ಡಿ ಹಣವನ್ನು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು. 05 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ತೇವಣೆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಪಡೆಯಬಹುದು ಅಥವಾ ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ವಿಕಲಚೇತನರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬಹುದಿರುತ್ತದೆ. ವಿಕಲಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮದುವೆಯಾದಲ್ಲಿ ವಿಕಲಚೇತನರು ಸಹ ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂಥ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಜನಿಸುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಶುಪಾಲನಾ ಭತ್ಯೆ

ಬಡ ಕುಟುಂಬದ ಅಂಥ ಮಹಿಳೆಯರು ಮನುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದಾಗ ಆ ಮನುವನ್ನು ಇತರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಾಯಂದಿರಂತೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅಂಥ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಜನಿಸುವ ಕನಿಷ್ಠ 2 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾಡಲು ದಾದಿ/ಶೂಶ್ರಾವಕರ ಸೇವೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ಬೈಷಧೋಪಚಾರಗಳಿಗೆ ಮಾಹೆಯಾನ ರೂ.2000/- ಗಳಂತೆ 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂಗವಿಕಲರ ಮನವರ್ಸತಿ ಕೇಂದ್ರ

- ವಿಕಲಚೇತನರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ವಸತಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಮನ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒದಗಿಸಿ ಅವರ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆ, ವೃತ್ತಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.
- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ 16 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂಗವಿಕಲರ ಮನವರ್ಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು   ರೆಡ್‌ಕ್ರೊಸ್ / ವೈದ್ಯಕೀಯ   ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು / ಎನ್.ಜಿ.ಬಿ.ಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಉಲ್ಲಿದ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡ ಜಿ.ಅಂ.ಪು.ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನಿರಾಮಯ-ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚ ಮರುಪಾವತಿ ಯೋಜನೆ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಟ್ರೈಫ್‌-1999 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 04 ಬಗೆಯ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ (ಬುದ್ಧಿಮಾಂಡ್ಯರು, ಸರಬುಲ್ ಪಾಲ್ಸ್, ಆಟಿಸಂ ಮತ್ತು ಬಹುವಿಧ ಅಂಗವಿಕಲರು) “ನಿರಾಮಯ” ಅರೋಗ್ಯ ವಿಮಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದು, ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನಾಯ ಕನಾಂಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬದ 04 ಬಗೆಯ ವಿಕಲಚೇತನ ವೃಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾಮ ಬಾರಿ ಒಂದು ಸಲ ವಾಣಿಕ ರೂ.250/-ಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ವತ್ತಿಯಿಂದ ವಿಮಾ ಕಂತಾಗಿ ಪಾವತಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ರೂ. 1.00 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಕರಿಗೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ

ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಮಕ್ಕಳ/ವೃತ್ತಿಗಳ ತಂಡ: ತಾಯಿ: ಪೋಷಕರ
ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಜೀವ ವಿಮಾ ನಿಗಮದ
ಮೂಲಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು,
ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಮಕ್ಕಳ/ವೃತ್ತಿಗಳ ತಂಡ:ತಾಯಿ: ಪೋಷಕರು
ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನ
ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರೂ.20,000/-ಗಳ ಪರಿಹಾರ ಧನವನ್ನು
ಕುಟುಂಬದ ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಕಲಚೇತನರ ಸಹಾಯವಾಗಿ/ ಮಾಹಿತಿ ಸಲಹಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು:

- ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಇಲಾಖಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಹಾಗೂ ಅವರುಗಳು ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಲು ಪ್ರಧಾನ ಕಟೇರಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಉಂಗವಿಕಲರ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಟೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಲಹಾ ಕೇಂದ್ರ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.
- ಗೌರವಧನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಲಹಾಗಾರರು 02, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಆಪ್ಲಿಕೇಟರ್-01 ಹಾಗೂ ಕಟೇರಿ ಸೇವಕರು-01 ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ಸಾದಿಲ್ಲಾರು ವೆಚ್ಚ, ಲೇಖನ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಡ ಬಾಡಿಗೆ ಆವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಅನಾವರ್ತನೆ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ.7.15 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸಂಕೀರ್ಣ

- ನಿಗದಿತೆ ಪುರುಷ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯರಿಗೆ ಉಚಿತ ಉಟ, ವಸತಿ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶೋಲಭ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಲಾಖೆಯ ವರ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಕೋಟ್ಟೊ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ, ನಿಮ್ಮಾನ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಹೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ದಾಖಿಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಂದಮತಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನುಪಾಲನಾ ಗೃಹ

- ನಿರ್ಗತಿಕ ಮಹಿಳಾ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯರಿಗೆ ಉಚಿತ ಉಟ್ಟಿಸಿ, ವಸತಿ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಂದಮತಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನುಪಾಲನಾ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಹೊಂದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಲಾಖಾ ವರ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಕೋಟ್ಟೊ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ, ನಿರ್ಮಾನ್ ಆಸ್ತಿ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಇತರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅನುಪಾಲನಾ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ 98 ನಿವಾಸಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹೊಂದಿಕೆಯ ಅನುಪಾಲನಾ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ 74 ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಾನಸ ಕೇಂದ್ರ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2011ರ ಜನಗಣತೀಯ ಪ್ರಕಾರ 20,913 ಜನ ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆದು ಗುಣಮುಖಿಯಾದ ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥರು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ವಿಸ್‌ಡೆಗೋಳ್ಫ್ಸ್‌ವ ಮುನ್ಸಿ ಅವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನೀಡಿ ಮನವರ್ಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಲ್ಲಾವಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ 25 ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥರಿಗೆ ಶೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅಂದ ಮತ್ತು ಶ್ರವಣದೋಷವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ

ಕೇಂದ್ರ

ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಾಗೂ ಶ್ರವಣದೋಷವುಳ್ಳ ಅಂಗವಿಕಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು 2 ವಿಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು 2000-01ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಮೃಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವು ತಲ್ಲಾ 25 ಮಂದಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಬ್ರೇಲ್ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಮೈಸೂರು

- ❖ ದೃಷ್ಟಿದೋಷವುಳ್ಳ ಮರ್ಕೆಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಏಕೆಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರೇಲ್ ಮುದ್ರಣಾಲಯೆ.
- ❖ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪಠ್ಯ ಪುಸಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಘೂರ್ಣಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮರ್ಕೆಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವೇರುವ ಕೆಲವು ಉಪಯುಕ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ❖ ಸಾಮಾನ್ಯ/ದೃಷ್ಟಿದೋಷವುಳ್ಳ ಮರ್ಕೆಳ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಧಾನ ಮಾಡುವ ಮರ್ಕೆಳ ತರಗತಿವಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ವೀವಸ್ತಾಪಕರು, ಬ್ರೇಲ್ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಬ್ರೇಲ್ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಇವರು 1 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಪಠ್ಯ ಪುಸಕಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗೇವುದು.

ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ವಶಿಷ್ಟ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ವಿತರಣೆ

- ಸರ್ಕಾರವು ವಿಕಲಚೇತನರ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶೇ40% ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಗವಿಕಲತೆಯಳ್ಳಿ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ವಶಿಷ್ಟ ವಿಕಲಚೇತನರ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ (ಯು.ಡಿ.ಎ.ಡಿ) ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.
- Number of PWD as per family database-**8,62,028**
- Number of UDID applications received as on 09/08/2021- **6,18,622**
- Number of UDID applications under process - **3,12,979**
- Number of UDID card generated as on 09/08/2021 - **3,05,643**

ಅಂಗವಿಕಲರಿಗೆ ಮಾಸಾಶನ್

- ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ 75% ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಇರುವವರಿಗೆ ರೂ.1400/- ಹಾಗೂ ಶೇ.40%ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಇರುವವರಿಗೆ ರೂ.600/- ಮಾಸಾಶನ್ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಪಿಂಚಣಿಗಳ ಇಲಾಖೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತಹಸೀಲ್‌ರಾರ್‌ರವರು ಪೋಷಣ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
- DSSP:MIC:05:2020 ದಿನಾಂಕ 1.2.2021ರ ಆದೇಶದನ್ಯಂ ರೂ.32000/-ಕ್ಕೆ ವಾಟಿಕ ಆದಾಯವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಸಕ್ತ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇ.75%ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ರತೆ ಇರುವ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ರೂ.2000/-ಗಳಿಗೆ ಮಾಸಾಶನ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೋಷಣಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

○ **ಶ್ರವಣದೋಷವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ ವಿತರಣೆ:**

ಶ್ರವಣದೋಷವುಳ್ಳವರು   ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶದಿಂದ
ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು   ಮನಗಂಡು   ಅವರ   ಸ್ವಯಂ
ಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗೊಂಡು   ಸ್ವಾವಲಂಭಿಗಳಾಗಲು   ಅನುವಾಗುವಂತೆ
ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು   ವಿತರಿಸಲು   ಉದ್ದೇಶಿಸಿ 2020-21ನೇ
ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ   ರೂ.60.00   ಲಕ್ಷ್ಯ   ಅನುದಾನವನ್ನು   ಮೀಸಲಿಟ್ಟು
ಯೋಜನೆಯನ್ನು   ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

◎ ಬ್ರೈಲ್ ಕಂ ಟಾಕಿಂಗ್ ಲ್ಯೂಬ್ರಿ: ದೃಷ್ಟಿದೋಷವುಳ್ಳ ವೈಕಿಗಳಿಗೆ
ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ
ಬ್ರೈಲ್ ಕಂ.ಟಾಕಿಂಗ್ ಲ್ಯೂಬ್ರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರೂ.30
ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.

- ಆಧುನಿಕ ಬ್ರೈಲ್ ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರ: ಮೈಸೂರಿನ ಸಕಾರ ಬ್ರೈಲ್ ಮುದ್ರಣಾಲಯಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಆಯವ್ಯಯ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಈಗಾಗಲೇ ಹೊಸ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಖರೀದಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಬ್ರೈಲ್ ಕಿಟ್: ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ರಾಜ್ಯದ 500 ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಟಾಕೆಂಗ್ ಮೊಬೈಲ್, ಬ್ರೈಲ್ ವಾಚ್, ವಾಕೆಂಗ್ ಸ್ಪ್ರೋ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ಲಗೊಂಡಂತೆ ತಲಾ ರೂ.25000/- ವೆಚ್ಚದ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಘೋಷಣೆಯಾದ ಯೋಜನೆಗಳು

- 4 ವರ್ಷದ ಒಳಗಿನ ಶ್ರವಣದೋಷವುಳ್ಳ ಮನುವಿಗೆ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾರಿಸಲು ತಾಯಿಯ ಸಹಿತ ವೊಕ್ಕೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗವಾರು ತಲ್ಲಾ 2 ರಂತೆ 4 ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ “ಸುಶ್ರಾವ್” ಯೋಜನೆಗೆ ರೂ.3.20 ಕೋಟಿ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ದೃಷ್ಟಿದೋಷವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳ/ವೃಕ್ಷಗಳ ಉಪಯೋಗಕಾಗಿ ಉನ್ನತ ತೆಂತ್ರೀಜಾನ್ ಬಳಸ್ಸಿ ಬ್ರೂಲ್ ಮಸ್ತಕೆಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಸ್ತಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ಬುಕ್ ಬಾಂಕ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂ.2.00 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು.

హిరియ నాగరికర యోజనలు

- ಕನಾಕಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಅಂದಾಜಿನಂತೆ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ 6.11 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ, 60 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿಗೆ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಶೇ.9.48ರಂತೆ ಸುಮಾರು 57.91ಲಕ್ಷ ಇರುತ್ತಾರೆ.
- ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನ ಒದಗಿಸಿ ಹೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದಿನಾಂಕ:05-09-2003ರಂದು ಕೇಂದ್ರದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ.

ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದಡಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕ್ರ. ಸಂ	ಯೋಜನೆ	ರಾಜ್ಯ ಅನುದಾನಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
1	ವೃದ್ಧಾಶ್ವಮಗಳು (ಜಿಲ್ಲೆಗೆ 1ರಂತೆ)	26
2	ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಹಗಲು ಯೋಗಕ್ಕೇಮ ಕೇಂದ್ರಗಳು	26
3	ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು	28

ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳು

ರಾಜ್ಯ ಅನುದಾನ

- ರಾಜ್ಯದ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದಡಿ ಸ್ಪೆಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.
- ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 2 ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.
- ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ರಾಯಚೂರು, ಮಡಕೇರಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮತ್ತು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೊರತುಪೆಡಿಸಿ 26 ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.
- 52 ಕಂದಾಯ ಉಪವಿಭಾಗಕ್ಕೆ 1ರಂತೆ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಧಾಶ್ರಮಗಳು

● ರಾಜ್ಯ ಅನುದಾನ

- ವ್ಯಾಧಾಶ್ರಮಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರೂ.8.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮೌಲಕ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ವ್ಯಾಧಾಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಉಟ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರತಿ ವ್ಯಾಧಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ 25 ನಿರ್ಗತಿಕ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವೇಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಹಗಲು ಯೋಗಕ್ಕೇಮ ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನೆ

ರಾಜ್ಯದ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಯೋಗಕ್ಕೇಮ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಸಕಾರದ ಮಂಜೂರಾತಿ. ದೊರೆತಿದ್ದು, ಉಡುಪಿ, ಬೀದರ್, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ತುಮಕೂರು ಕೋಲಾರ & ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ಥಿರತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಹಾಲ್ 26 ಹಗಲು ಯೋಗಕ್ಕೇಮ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ.11.20 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನೆ

(ಶುಲ್ಕ ರಹಿತ ದೂ.ಸಂ:1090)

- 30 ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮಂಜೂರಾತಿ.
- ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಬುರಗಿ ಹಾಗೂ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ 28 ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.
- ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನ.
- ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ.7.15 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನ.
- ಪ್ರಾಚೀಕ್ರಿಯೆ-ಆಡಿಕನೇಟರ್(1), ಕೌನಿಲರ್/ಸಮಾಜ ಸೇವಕರು(3) ಹಾಗೂ ಕಭೇರಿ ಸೇವಕರು(1) ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ನೇಮೆಕ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ

- 60 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು.
- “ಸೇವಾಸಂಧು” ಪೋರ್ಚ್‌ಲ್ ನಲ್ಲಿ ಆನಾಲೈನ್ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅರ್ಜಿದಾರರ ಶಾಮಲ ನೀಡುವ ಈ-ಮೇಲ್ ಮೂಲಕವೇ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ‘ಸಕಾಲ’ ವ್ಯಾಪಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ್ದು, 21 ದಿನಗಳ ಒಳಗೆ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ವಿಶೇಷ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.
- ಈ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಬಸ್‌ಪಾಸ್, ರೈಲ್, ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ:

- ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಪಿಂಚಣಿಗಳ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಆಯಾ ಶಾಲ್ಯಾಳ್ಕಿನ ತಹಸಿಲಾರರ ಕಣೀರಿ ಮೂಲಕ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ ಯೋಜನೆಯದಿ: 60 ರಿಂದ 64 ವರ್ಷ – ಮಾಹೆಯಾನ ರೂ. 600/-
- ಸಂಧ್ಯಾ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ ಯೋಜನೆಯದಿ: 65 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರಿಗೆ – ಮಾಹೆಯಾನ ರೂ. 1000/-
- ಅಂದಾಜು 40.45 ಲಕ್ಷ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ಪಾಲಕರ ಮೋಷಣೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯ – 2007ನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ

ಹಿರಿಯ ಸಾಗರಿಕರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ನೀಡುತ್ತಿರುವ

ಚೌಲಬೆಗಳು

ಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆ:

- ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿ ಬಸ್‌ಗಳ ಪ್ರಯಾಣ ದರದಲ್ಲಿ ಶೇ.25ರಷ್ಟು ರಿಯಾಯಿತಿ.
- ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆ ಹಾಗೂ ಪುರುಷರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ 2 ಆಸನ ಮೇಸಲು
- ಕೆ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವೇಗದೂತ ಮತ್ತು ರಾಜಹಂಸ ಬಸ್ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.25ರಷ್ಟು ರಿಯಾಯಿತಿ. ಸಾಮಾನ್ಯ/ವೇಗದೂತ ಬಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 02 ಆಸನೆಗಳು ಮೇಸಲು.
- ಮಾಸಿಕ ಬಸ್‌ಪಾಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದರದಲ್ಲಿ ಶೇ.10ರಷ್ಟು ರಿಯಾಯಿತಿ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಫಾರ್ಮ ಸೈನಿಯರ್ ಸಿಟಿಜನ್)

- ಈ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಶ್ರಮಗಳನ್ನು, ಮೊಬೈಲ್ ಮೆಡಿಕೇರ್ ಸೆಂಟರ್, ಡೆಮೆನ್ಸಿಯಾ ಕೇರ್ ಮತ್ತು ಫಿಸಿಯೋಥೆರಪಿ ಕ್ಲಿನಿಕ್‌ನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಅನುದಾನದಡಿ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ	ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಸಂಖ್ಯೆ
1	ವ್ಯಾಧಾಶ್ವರಮುಗಳು	52
2	ಡಿಮೆನ್ಸಿಯಾ ಡೇ ಕೇರ್ಲ್ ಸೆಂಟರ್	01 (ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ)
3	ಮೊಬೈಲ್ ಮೆಡಿಕೇರ್ಲ್ ಯೂನಿಟ್	01 (ಹೊಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ)
4	ಫಿಜಿಯೋ ಥೆರಪಿ ಸ್ಕ್ಲಿನಿಕ್ಸ್	01 (ಹೊಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ)
5	ರಿಜನಲ್ ರಿಸೋರ್ಸ್, ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್ (Yet to be started)	01 (ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ)

ವಂದನೆಗಳು